

РЕШЕНИЕ № 834

В ИМЕТО НА НАРОДА

гр.София, 05 05 2011г.

СОФИЙСКИ АПЕЛАТИВЕН СЪД, ГК, 1 състав

в открито заседание на 12.05.2011г.

в състав : **ПРЕДСЕДАТЕЛ: ИРИНА ПЕТРОВА**
ЧЛЕНОВЕ: ВАНЬОНА ЗАПРЯНОВА
ВАНЯ АТАНАСОВА

с участието на секретаря Д.Аначкова
 като разгледа докладваното от Председателя гр.д.№ 383/2011г.
 за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.258 сл.ГПК, образувано по въззивна жалба на ответника „Телеграф“ЕООД, София срещу решението от 16.07.2010г. по гр.д.№ 1893/2009г. на СГС, ГК, I-2 състав, в частта, с която дружеството е осъдено да заплати на основание чл.49 във вр. с чл.45 ЗЗД на ищеца Сашо Георгиев Дончев сумата 50 000лв., обезщетение за неимуществени вреди, ведно със законната лихва от 24.12.2008г. и разноси по делото, съобразно уважената част на иска.

В жалбата се твърди, че атакуваното решение е незаконосъобразно, следва да бъде отменено и вместо него да бъде постановено друго за отхвърлянето на иска със законните последици. Изложени са съображения, че фактите, отразени в процесните статии на в.”Телеграф” са верни, че твърденията в тези статии не съдържат нито обидни, нито клеветнически изявления за ищеца, че не е доказано той да е претърпял вреди от публикациите, че не е установено наличието на причинна връзка между изнесената в тях информация и твърдените морални увреждания.

Въззиваемият Сашо Георгиев Дончен оспорва жалбата и счита, че атакуваното решение следва да бъде потвърдено със законните последици.

При настоящото разглеждане на спора са приети нови писмени дказателства- публикации в печатни и електронни медии след постановяване на атакуваното решение.

За да се произнесе, съставът на САС съобрази следното:

Въззивното производство е допустимо- атакува се първоинстанционно решение, постановено по правилата за родовата подсъдност от СГС и подлежащо на въззивен контрол от САС. Постановеното решение е валидно, а в обжалваната част-допустимо. Предмет на въззивното производство е решението в частта за уважаването

на иска. Решението в частта за отхвърлянето на иска за разликата до пълния предявен размер е влязло в сила.

Правното основание на иска е възприетата от СГС квалификация-чл.49 във вр. с чл.45 ЗЗД- ищецът претендира обезщетение за неимуществени вреди от публикации във вестник "Телеграф", чийто издател е ответното дружество, в изданията от 24.12.2008г., 07.01. 2009г., 08.01.2009г., 09.01.2009г., 11.01.2009г., 12.01.2009г., 13.01.2009г., и 10.02.2009г., като излага подробни твърдения в исковата молба, че конкретно посочените в статиите факти са неверни, конкретно посочените квалификации са обидни и клеветнически, че по този начин са уронени честта и достойнството му и са разгласени позорни обстоятелства, причинени са му морални вреди, за обезщетяването на които претендира обезщетение в общ размер 275 000лв.

Безспорно е, че ответното дружество е издател на в."Телеграф". Безспорно е, че в изданията на вестника от 24.12.2008г., 07.01. 2009г., 08.01.2009г., 09.01.2009г., 11.01.2009г.12.01.2009г 13.01.2009г. и 10.02.2009г., са публикувани на първа страница заглавия на статии, като на последващи страници са отпечатани и самите статии, свързани с името на ищеца.

Безспорно е, че ищецът е представител /изпълнителен директор/ на „Овергаз Инк“, Акционерно дружество, със седалище в България, притежаващо към декември 2007г. мажоритарно дялово участие в 29 дъщерни дружества, от които 27 газоразпределителни дружества, с основен предмет на дейност разпределение и търговия с газови горива, и притежаващо 56 лицензи за дейност „разпределение на природен газ“ и обществено снабдяване с природен газ на територията на 51 общини в страната.

1. В изданието от 24.12.2008г. на заглавната страница на вестника е отпечатаната снимка на ищеца и заглавието на статия „Сашо Дончев ограбва народа. Тайно увеличава цената на горивото за тецове. Скандалният бизнесмен се точи за 160 млн лева държавни пари“, като трите материала са отпечатани на стр.15 под колаж, изобразяващ снимката на ищеца на фона на полицейски служители. Под това изображение е пояснено, че „че през 2004г. барети са тарашили офиса на „Овергаз“ за измама за 30 млн.долара и сега скандалният бизнесмен Дончев може пак да стане клиент на Темида заради спекулация с цената на синьото гориво“.

В материалите на стр.15 „Сашо Дончев ограбва народа“, „Милионерът от Ямбол“ и „Тарашиха офисите му заради далавера в Украйна“ се съдържат релевираните в исковата молба твърдения, които ищецът счита, че увреждат личността и достойнството му, а именно: „скандалният бизнесмен ограбва народа“, „дъщерното на Овергаз дружество „Дунавгаз е повишило с 58% цената за пренос и разпределение на синьото гориво“, „изпипаната схема на Дончев да прецаква

конкурентите си”, „скандалният бизнесмен се е прицелил в 160-те милиона, отпуснати на държавата на БЕХ”, случаят с далаверата в Украйна е „потулен”.

Неоснователно е твърдението в жалбата на ответника, че в доказателствена тежест на ищеца е да установи, че не е налице повишение на цените, по които дъщерните дружества на „Овергаз” продават пренесения газ на топлофикационните дружества, респ., че не е налице повишение с 58 % на цената за пренос и разпределение на газа. Именно ответникът като издател на вестника, публикувала тези конкретни факти и твърдения, носи доказателствена тежест в процеса да установи тяхната обективност и вярност, тъй като тези твърдения са основанието, медията да отправи конкретните обвинения срещу ищеца, че той „ограбва народа”, че има „изпитана схема да прецаква конкурентите си”, че е „скандален бизнесмен”, че извършва „спекулации” със синьо гориво”, че се е „прицелил в държавни пари” и др.

Независимо от обстоятелството дали към този момент е било налице повишаване на цените по които е извършвана продажбата на топлофикационните дружества, респ. на цените на преноса и разпределението на природния газ от страна на „Овергаз Инк”, цитираните материали съдържат недопустими и несъответни на изложените факти за увеличени цени, обидни и клеветнически твърдения.

Безспорно е, че „Овергаз Инк” АД притежава лицензия за газоснабдяване –като газоразпределително предприятие за разпределение и доставка на природен газ по чл.39 от Закона за енергетиката, т.е. извършваната от него търговска дейност по газоразпределяне и доставка на гориво и в качеството му на посредник между „Газпром” и „Булгаргаз”, е правомерна. Дори и при евентуалната обективност на информацията за увеличаване на цените за пренос и разпределение, *но без да е установено и без да се твърди, че това увеличение нарушава нормативно регламентираните норми*, обидни, като унизяващи честта и достойнството на ищеца са квалификацията, че той е „скандален бизнесмен”. Клеветнически, като позорни и приписващи престъпление на ищеца са твърденията, че той „ограбва народа” има „изпитана схема на прецаква клиентите си”, че „се е прицелил в държавни пари-160 млн. лева”, че „дава под масата”, че с името му се свързват двама покойници, че върши спекулации с цената на синьото гориво и заради това пак може да стане клиент на Темида. Последният израз е цел внушението, че през 2004г. обискът в офисите на дружеството е бил заради извършени измами, заради които *вече* Дончев е бил клиент на правосъдието, факт, който не е установен по делото, а е опроверган от представеното свидетелство за съдимост.

От обективна страна изложените твърдения изпълват състава на престъпленията обида и клевета.

Съставът на престъплението обида и налице дори позорящите думи да са истина.

Ответникът не доказва истинността на разгласените позорни обстоятелства, нито факта, че ищецът е извършил приписаните му престъпления /чл.147,ал.2 НК/, поради което противоправността на деянието клевета е налице.

2. Обидно е твърдението, обективизирано на първа страница на в. „Телеграф“ от 07.01.2009г. под заглавие Сашо Дончев „дере по две кожи“, както и твърденията в самата статия, отпечатана на стр.5, че „върши очевидна далавера“. Твърденията са, че „С 60% по-скъпо продава монополистът“, като позоваването на това твърдение е на „анонимни източници“, поради което е направен изводът за „очевидна далавера“.

3. В броя на в. „Телеграф“ от 08.01.2009г. на първата страница на вестника е обявено, че „Сашо Дончев е на съд за спрените доставки“, като публикуваната на стр.4 статия под същото заглавие информира читателите, че „Булгаргаз“ ще подаде искове към доставчиците си на газ /цитиран е президентът Георги Първанов /, които са „Овергаз Инк“, руската „Газпром экспорт“ и дъщерната и компания „Винтерсхал“. Очевидно е несъответствието между заглавието на статията, отпечатано на първата страница на вестника и информацията в самата статия, от която става ясно, че в процеса на търсене на изход от кризата с доставката на природен газ, общественият доставчик „Булгаргаз“ ще има имуществени претенции към тримата доставчици на природен газ, а не към ищеца. Очевидна е тенденцията: в публикацията да бъде разгласено позорно обстоятелство за ищеца, като първо бъде внушено, че лично той е отговорен за спрените доставки на природен газ, за което лично ще бъде съден.

4. Очевидно е клеветническо, като приписващо престъпление на ищеца /престъпление измама/, е твърдението в броя на в. „Телеграф“ от 09.01.2009г., отпечатаното като заглавие на първа страница „Сашо Дончев пързая кабинета“. Съдържанието на статията, отпечатана на стр.7 по никакъв начин не подкрепя твърдението, изведено на заглавната страница. При положение, че истинността на приписаното на ищеца престъпление, че върши измама по отношение на правителството, не е установена /чл.147,ал.2 НК/, налице е фактическият състав на престъплението клевета.

5. Унизително за личното достойнство на ищеца и поради това изпълващо обективните признаци на обида е твърдението, че ще бъде „изритан“ от участието си в доставките на газ – „от тръбата“, отправено на заглавната страница на вестника от 11.11.2009г., както е унизително и твърдението, че той е „изцинал“ милиони за сметка на потребителя“. Отново са тиражирани обидните твърдения, че той е „одрал по няколко кожи от гърбовете ни със скандалното си посредничество“.

6. Само по себе си само заглавието, отпечатано на първа страница на в. „Телеграф“ от 12.01.2009г. „Сашо Дончев жили държавата

от Лондон” е клеветническо, тъй като приписва на ищеца престъпление, което не е установено той да е извършил. Заглавието пък „Големият играч се крие под полата на жена” е очевидно обидно, пряко целящо на урони честта и достойнството му. На стр.7 от вестника освен текста на тези статии, е публикувана и статията „Как трупа печалби в България”, в която се посочва, че начинът е „двойно източване”. Очевидно е, че тази статия цели да внуши извършвано от ищеца престъпно деяние и да даде крайно негативна оценка на неговата дейност като бизнесмен.

7. Твърденията в статиите във вестника в изданието от 13.01.2009г., целят на внушат неподкрена с факти информация, че ищецът чрез „Овергаз Холдинг”, която е акционер в „Овергаз Инк” АД, ползва България само за извличане на печалби. Тази информация представлява позорно за ищеца обстоятелство, чиято истинност не е установена от автора на клеветата. Заглавието „Общинари му харизват тръбата на морето” също цели внушението, че правата за газификацията на град Варна са получени от ищеца по неправилен начин.

8. Безспорно обидни и унижителни са посланията към ищеца, отправени в броя на вестника от 10.02.2009г. „Плачи, Дончев, келепирът си отива”, „Треска го тресе газовият посредник Сашо Дончев”, „...край на келепира и източването на държавата с газови офшорки”, „настъпен по мазола, Дончев”, „Газовият келепираджия от два дни бълва змии и гущери”. Отново е отправено и клеветническо твърдение за престъпление против икономическите интереси на държавата-източване на средства. Унижително е и обвинението, че Дончев е „българофоб, отдавна загърбил интересите на родината си”.

При съвкупната преценка на твърденията за ищеца и квалификациите за него в посочените издания на вестника, съставът на САС приема, че по един неправилен и противоправен начин, издаделят на вестника като възложител на работата на авторите на статията, е използвал обществения дебат по повод на кризата в България от края на 2008г., свързана с преустановяването на доставките на природен газ на страната от Русия, за да оклевети и унизи честта и достойнството на ищеца. Във всички публикации поводът - цената на природния газ, е използван само като предтескт да бъде обвинен и то лично ищецът, а не акционерното дружество-доставчик, че ограбва народа, мами държавата, че е извършвал и извършва престъпления. Както се посочи, истинността на тези твърдения не е установена и същите попадат под фактическия състав на чл.147 НК. Същевременно лично към ищеца са отправени и унизяващи честта и достойнството му квалификации- че е келепирджия, далавераджия, голям играч, изпитващ омраза към България и българите, като за противоправността на деянието е без значение дали заявените

твърдения са истински или не, след като обективно засягат честта и достойнството.

В процесните публикации изцяло е изместена тежестта на важния за обществото дебат-за ролята и смисъла на съществуването на дружества-посредници при доставката на природен газ за страната. Авторите на материалите, респ. издадетелят, не е упражнил регламентираното от Конституцията право и задължение като медия да предостави на обществеността точна и проверена информация по тези проблеми, а е предприел последователно публично охулване на ищеца, като представляващ дружество, което извършва регламентирана и лицензирана от държавата търговска дейност, свързана с доставка на природен газ за страната. Правото и задължението обществото да бъде информирано е превратно упражнено с цел накърняването на правата и законните интереси на личността. На обществото не е предоставена достоверна, проверена информация, а изводите са базирани на анонимни източници. Липсва точно изложение на проверени факти, очевидна е целта те да бъдат изопачени и да бъдат внушени на читателя именно изопачените. Нарушено е задължението да точност при предоставянето на информацията-заглавните страници и заглавията на статиите са подвеждащи, умишлено внушаващи, а коментара в статитите в повечето случаи дава основание читателят да прави различен от афиширания в заглавието извод. Налице е злоупотреба на гарантираните от конституцията комуникационни права за разпространяване на информация чрез печата, които са упражнени с пряката цел да бъде увредена неприкосновеността на честта и достойнството на личността. Употребените обидни изрази към ищеца пряко нарушават принципа на благоприличие и добър тон, които медиите дължат на обществеността, именно защото чрез тяхната информация основно се реализира правото за получаване на сведения, които да формират активна гражданска позиция.

Превратното упражняване на правото за разпространение на информация от ответното дружество е видно от доказателствата, представени от самия ответник при настоящото разглеждане на спора пред САС. В представените извадки от публикации дебатът за ненужната роля от фирми-посредници при доставка на природен газ е продължил, но никоя от медиите не е използвала твърдения и квалификации, нарушаващи правата на личността.

Следователно, действията по написването и отпечатването на процесните статии, с които са отправени обидни и клеветнически твърдения за ищеца, са противоправни.

Неоснователни са доводите на жалбоподателя, че не е установено причиняването на вреда за ищеца от тези статии. Фактът, че ищецът лично е възприел обидните и клеветническите твърдения е безспорно установен.

Ефектът и влиянието на тези твърдения върху личната, емоционалната, семейна и професионална среда на лицето, срещу които са насочени, е установен по несъмнен за настоящия състав начин на първо място, от показанията на разпитаните свидетели. Обстоятелството, че тези свидетелите имат служебна връзка и зависимост с ищеца, не прави техните твърдения недостоверни и неубедителни. Логично е от житейска страна, въздействието на публикациите, насочени най-вече срещу професионалната дейност на ищеца, да бъде най-пряко възприето от неговия екип- от лицата, с които професионалната му дейност е свързана. По убедителен и последователен начин свидетелите формират у съда убеждението, че твърденията им за емоционалната реакция на ищеца по повод публикациите, са достоверни и обективни.

Показанията на свидетелите изцяло се подкрепят и от заключението на приетата от съда експертиза, изготвена от клиничен психолог, както и от представената медицинска документация, видно от която е налице и влошаване на здравословното състояние на Дончев-нарушаване на сърдечната дейност от преживения стрес и обида на личността му.

Въз основа на тези данни, съдът приема за доказана и причинната връзка между противоправното поведение и настъпилите вреди. Отправените в публикациите очевидно негативни послания са застрашили личността на ищеца във всички аспекти-професионален, социален, обществен, засегнати са и значими връзки и отношения-семејство, приятели, партньори и бизнес среди. Изводите на психолога са, че публикациите са принудили ищеца да организира една свръхмерна и вредна за здравето си реакция, с огромен разход на адаптационна енергия, която го е отклонила от обичайните му служебни и лични отношения.

Следователно, налице са всички предпоставки от фактическия състав на чл.45 ЗЗД, поради което на основание чл.49 ЗЗД следва да бъде ангажирана гаранционно обезпечителната отговорност на ответника като издател и възложител на работата на авторите на публикациите.

Досежно размера на вредите:

При определянето на размера дължимото обезщетение за причинените на ищеца неимуществени вреди, съставът на САС прецени, че извършеният деликт не е еднократен акт, а публичното охулване на ищеца е реализирано системно, чрез последователни издания на вестника за период от 24.12-2007г. до 10.02.2008г., че от обективна страна са осъществени квалифицирани състави на две престъпления срещу личността-публично оповестени, че деянията са извършени в период, в който обществеността е под силното въздействие на кризата в доставка на природен газ и под заплахата да бъде преустановено топлоподаването в страната, че срещу ищеца са били отправени множество обвинения в престъпления от общ характер, множество цинично обидни и унижителни изрази, включително обвинение в омраза към българския народ. В

голямата си част публикациите за тиражирани като водеща новина, на първа страница, системно и последователно е целено прякото накърняване на правата на личността.

Интензитета и грубото нарушаване на правата на личността на ищеца са толкова явни и целени, че в случая изобщо не може да бъде поставен въпросът, че ищецът като публична личност следва да понася по-висока степен на обществена критика. Както по-горе се изложиха съображения, процесните публикации, в частта си загасящи ищеца, не са обективен публичен критичен дебат, а пряко целят увреждането му.

С оглед на изложеното, съставът на САС приема, че решението в частта за уважаването на иска в размер на 50 000лв. следва да бъде потвърдено. Настоящият състав счита, че това обезщетение не само че не е прекомерно, каквито са доводите в жалбата, но и че ищецът е установил по-голям обем вреди, който поради влизане в сила на решението в частта за отхвърлянето на иска, не е предмет на въззивното производство.

Жалбоподателят следва да заплати на въззиваемия поисканите и доказани разноски за настоящата инстанция- 2000лв.заплатено адвокатско възнаграждение и САС:

Р Е Ш И :

ПОТВЪРЖДАВА решението от 16.07.2010г. по гр.д.№ 1893/2009г. на СГС, ГК, I-2 състав, **в частта** за уважаването на иска.

ОСЪЖДА „Телеграф”ЕООД, гр.София да заплати на Сашо Георгиев Дончев сумата 2 000лв. разноски по делото за настоящата инстанция.

Решението подлежи на касационно обжалване, при уковията на чл.280 сл.ГПК в едномесечен срок от връчването му, пред Върховния касационен съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:1.

2.